

ДО МОВИ ДОТОРКНЕМОСЯ СЕРЦЕМ

(сценарій свята до Дня української писемності)

Звучить музика. До залу входять ведучі

Ведучий:

Як гул століть, як шум віків,
Як бурі подих, - рідна мова.
Вишневих ніжність пелюстків,
Сурма походу світанкова,
Неволі стогін, волі спів,
Життя духовного основа.

Ведуча:

О мово рідна! Золота колиско,
В яких світах би не бувала я, -
З тобою серцем і по-українськи
Я вимовляю мамине ім'я.

Ведучий:

Доброго дня усім гостям нашого свята!

Ведуча:

Ласкаво просимо до нас на слово щире, на бесіду мудру.

Сьогодні , 9 листопада , ми відзначаємо День української писемності та мови на честь ушанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця.

До залу входять учні – читці.

1-ий учень:

Мова кожного народу
Неповторна і своя;
В ній громлять громи в негоду,
В тиші – трелі солов'я.
На своїй природній мові

І потоки гомонять.

Зелен-клени у діброві

По кленовому шумлять.

2 ий учень:

Солов'їну, барвінкову,

Колосисту на віки

Українську рідну мову

В дар мені дали батьки.

Берегти її, плекати

Буду всюди й повсякчас—

Бо ж єдина, так, як мати,

Мова в кожного із нас!

Звучить пісня « Диво барвінкове».

Ведуча:

Багата і милозвучна наша рідна українська мова. Вона – найпрекрасніше диво, скарбниця, в якій зберігається історія нашого народу, його душа, культура.

Ведучий:

Відомий поет Іван Бунін сказав:

Гробниця, кості й мумії мовчать.

А слово вічне ніби долина

Із темряви віків, де цвинтаря печать,

Лиш чути письменна...

Писемність народу – це ознака високого культурного рівня. Закарбоване слово на віки переживає свого автора і доносить далеким нащадкам його мудру думку, його заповіт.

Коли і як зародилась українська писемність? Це питання і досі чекає відповіді від учених. Довгий час побутувала думка, що наша писемність з'явилася лише після хрещення Русі, коли з Візантії та Болгарії надійшли християнські богослужбні книги. Проте у багатьох місцях, де мешкали наші пращури, особливо у Північному Причорномор'ї, археологи знаходили кам'яні плити та посуд, оздоблені таємними письмовими знаками. Певно, це свідчить про те, що на теренах України у прадавні часи вже існувало висококультурне суспільство.

Ведуча:

Перший історик давньої слов'янської писемності (попередниці українського письма) болгарський чернець Чорноризець Храбр , який мешкав у десятому сторіччі при дворі царя Симона, розповідав про два етапи розвитку слов'янського письма.

Ведучий: Перший етап характеризується існуванням дохристиянського письма, коли слов'яни-язичники користувалися «чертами і резами». Другий етап еволюції відбувся після прийняття Руссю християнства. Наші пращури почали писати римськими і грецькими літерами.

Ведуча:

Так тривало до того часу, доки на нашу землю прийшли славетні брати-просвітителі – Костянтин (у чернецтві Кирило) та Мефодій. Вони, власне, і розробили перший слов'янський алфавіт. Кирило та Мефодій родом походили із Солуня (сучасне місто Салоніки). Мати їхня була грекинею, а батько – болгаром, тому брати добре знали грецьку мову та мову солунських слов'ян.

Ведучий:

863 року візантійський імператор Михайло послав Кирила та Методія до Моравії, де вони на прохання місцевого князя Ростислава мали вести церковну службу слов'янською мовою. Відповідь старшого брата Кирила була такою: « Немічний я тілом та хворий. Але з радістю піду в Моравську землю , якщо не мають вони абетки своєї мови. Бо просвіщати народ без письмен його мови однаково, що намагатися писати по воді».

Перед від'їздом до Моравії Костянтин розробив слов'янську абетку – глаголицю. Після смерті славетного ченця його учні на основі глаголиці створили нове письмо, яке назвали ім'ям Кирила – кирилицею. Саме цей алфавіт став фундаментом сучасної української мови.

Ведуча:

Слов'янським письмом, побудованим на основі кирилиці, користуються українці, росіяни, білоруси, болгары, серби, македонці. Слов'янський алфавіт обслуговує потреби 10 відсотків населення Землі.

Демонстрація слайдів зі зразками давнього слов'янського письма.

Ведучий:

Увись ростуть дерева родоводів.

І тільки той, у кого серце чуле,

Хто знає, береже минуле,

Хто вміє шанувать сучасне, -

Лиш той майбутнєе вершить прекрасне.

Ведуча:

Сьогодні не можемо не згадати імена людей, з якими пов'язано певні віхи в розвитку нашої мови. Це – Нестор Літописець, автор літопису «Повість минулих літ» . Це Іван Котляревський, автор безсмертної « Енеїди», герої якої уперше заговорили народною українською мовою. Саме його називають зачинателем нової української мови. А її основоположником став великий Тарас Шевченко. Це він заявив усьому світові: « Наша дума, наша пісня не вмре, не загине».

Демонстрація портретів цих видатних діячів літератури.

Ведучий:

Рідна українська мово! Усім світом ти визнана за одну з найбільш милозвучних. Ти тому така мелодійна й неповторна, що увібрала в себе гомін полів, шум лісів, морів нашої України. Ти переткана й вишита калиною, барвінком, вишневим цвітом. У тобі дзвенить слава запорожців і січових стрільців. З твоїх диво-слів Маруся Чурай складала пісні, які додавали козакам снаги і мужності. Тобою, рідна мово, написано невмирущі твори нашої художньої літератури. Ти живеш у прекрасних піснях свого народу, що вічнозеленою гілкою тягнеться з сивої давнини у прийдешність

Ведуча:

Тобі, рідна мово, даруємо віночок українських поезій.

Читець 1 :

Павло Тичина

Слово

Слово наше рідне!

Ти сьогодні зазвучало

Як початок, як начало,

Як озброєння всім видне,

Слово наше рідне!

Тож оцвілась калина,

Червоніла, достигала,

Всьому світу заявляла:

Я – країна Україна –

На горі калина!

А Вкраїни ж мова –

Мов те сонце дзвін котюче,

Мов те золото котюче,

Вся і давність, і обнова, -

Українська мова.

Читець 2:

В. Бичко

Українська мова

Мово моя українська –
Батьківська , материнська,
Я тебе знаю не вивчену –
Просту, домашню, звичну,
Не з-за морів прикликану,
Не з словників насмикану.
Ти у мене із кореня –
Полям мені наговорена,
Дзвоном коси прокована,
В чистій воді смакована.
Болем очей продивлена,
Смутком багать продимлена,
З хлібом у душу всмоктана,
В поті людським намокнута,
З кров'ю моєю змішана.
І аж до скону залишена
В серці моїм.

Читець 3:

Петро Перебийніс

Рідна мово

Рідна мово, зелена діброво!
Чую пісню твою молоду.
Золотими пелюстками слова
Ти квітнеш на радість й біду.

Все бувало: несито і ласо
Двоголовий хижак позирав.
Кров'ю, мово, навік запеклася,
Ти на гнівних устах кобзаря.

Рідна мово, росту я крізь тебе,
Крізь родовища дум і краси.

Я курганом стою серед степу
На кордоні сльози і роси.

Я прошитий травою густою,
Я промитий Дніпром до кісток,
Рідна мово, без тебе ніхто я,
Мов підрізаний вітром листок.

Рідна мово, не слово погорди
На планеті тебе зберегло,
Ти пробуджена совість народу,
України живе джерело.

Чую пісню твою колискову
І ридаю у чорнім чаду.
Ти живи, моя матінко – мово!
Я – листок у твоєму саду.

Читець 4:

Ярослав Бабич

Про мову

Дощик невеличкий

Розмовляв з травою – донькою весни:

« Люди кажуть – мова.

Що воно за слово?

Ти мені , муравочко, поясни».

« Мова – це травичка,

Мова – синя річка,
Мова – це зоряночка золота.
Як її плекатимеш –
Лиха не питатимеш,
Бо без мови рідної пташка не літа.
А як забуватимеш
І не шануватимеш,
Будете із мовою вороги.
Хату забуваючи,
Матінки цураючись,
Усихають річеньки береги.

Читець 4:

Варвара Гринько

Мова

Сію дитині
В серденько ласку.
Сійся-родися,
Ніжне «будь ласка»,
Вдячне «спасибі»,
«Вибач» тремтливе –
Слово у серці,
Як зернятко в ниві.
«Доброго ранку!»,
«Світлої днини!» -
Щедро даруй ти
Людям, дитино.
Мова барвиста,
Мова багата,
Рідна і тепла,
Як батьківська хата.

Читець 6»

Леся Диркавець

Як би тобі, доню, в світі не було,
Не скупись ніколи людям на добро.
Бо і так доволі хтось насіяв зла,
І холонуть душі наші без тепла.
Забувають діти мову матерів,
Глянь, від того болю світ аж посірів.
Доню моя, доню, синьоока зірко.
У житті буває солодко і гірко.
Як би твої очі не манили зваби,
Не посмій вчинити Батьківщині зради.
Не посмій зламати гілку калинову –
Сиротою станеш, як забудеш мову.
Можеш призабути запах рути-м'яти,
Але рідну мову мусиш пам'ятати.
Можеш не впізнати голосу діброви,
Та не смій зректися маминої мови.

Ведучий:

Володіння мовою – це показник культури людини. Недаремно кажуть: « Заговори, щоб я тебе побачив». На жаль, сьогодні небагато людей володіють рідною мовою досконало. Звучить навкруги потворний суржик, небезпечний і шкідливий.

Читець:

Євгенія Назарук

Ніколи пташка покручем не стане,
Не погордує мовою батьків.
Із вирію вернеться в край коханий –
До рідних місць, у затінок лісів
Ніколи пташка покручем не стане.
Не те, що люди... Все у них не так.

Тут « кльова дівка» - це чиясь кохана,

А замість хлопець маємо «чувак».

Гряде цинізм. Летять стереотипи.

Цвіте жаргоном вжалений прогрес.

Мозолять душу «круто», « блін» і «тіпа»,

І невимовно-радїсне « Єс—єс»

Ростуть слівця, як лобода у полі.

І хвалять, не нахваляться батьки:

«Які розумні в нас Альони й Толі!»

І чада кажуть: « Класні старики!»

Оце прогрес! І тішимся навзаєм.

Про се, про те «база римо» на смак.

А рідну мову навіть пташка знає.

Не те, що люди...Все у них не так.

Ведуча:

Говорити треба правильно, бо перед кожним із нас стоїть відповідальне завдання – зберегти надбання наших предків, усе зробити для збагачення духовного потенціалу нації, щоб відродилась і розквітла Україна, щоб усміхнулася доля нашого народу.

Читець:

Боже милосердний, що на небі,

Українську мову збережи.

Всім, хто має в серці віру в Тебе, -

Об'єднатись в слові поможи.

Уклади в уста мого народу

Незнищенні істини прості,

Щоб ніколи рабству на догоду

Не збивався з вірної путі.

Дай нам милосердя і терпіння,

До байдужості не доведи.

Від змертвіння і від запустіння,

Отче, збережи і захисти!

Після завершення виступу учні тренуються в написанні своїх імен старослов'янською абеткою, продовжують прислів'я про мову тощо.

